

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

BURNS TUDI ZAPLETEN V OLJNI ŠKANDAL.

Glavnik zveze tajne policije je pred oljnim preiskovalnim odsekom, da je namignil McLeanu, naj se umakne.

WHY JE POIZKUSIL PODKUPITI SENATORJA WALSHA.

Washington, D. C. — Tri zelo zanimive reči so prišle nadalje v glavnem senatnega odseka, ki preiskuje oljni škandal, dočim sta predsednikova posebna odvetnika svojim delom za prekleje najemnih pogodb, ki sta jih sklenili Sinclair in Doheny s takratnim stranjim tajnikom Fallom, skopri koncu.

Senator Walsh iz Montane je vredal, da ga je Doheny v mesece decembra lani vabil in snubil svojo oljno družbo ter mu obetal zelo mamljivo dobroto.

Senator Walsh pa je odklonil oljno ponudbo. Drugo zanimivo razkritje je bilo na dan, ko je bil zaslišan William J. Burns, ki je ravnatelj preiskovalnega urada v pravosodnem departmentu.

Kakor je izpovedal ta detektiv, res namignil izdajatelju lista Washington Post Edwardu B. McLeanu, naj odstopi kot tajni svet njegovega urada, kar je McLean od l. 1921. sem. Burns se je odrekal, da je to storil, ker je hotel tako obvarovati justičnega urada Daughertyja prav možne spate.

Francois H. McAdoo, ki je sin nekdanjega Williama G. McAdooja, je preiskoval za tretjo sanjsko delo, ki ga ni trajajoči svet preiskovalnega odseka.

McLean mu je kot svojemu glavnemu zastopniku brzojavil, da je bil bivši demokratski justični tajnik A. Mitchell Palmer glavni zastopnik za Alberta B. Wala in Harryja F. Sinclairja.

PARSA WALLSTRETSKE BOMBE.

Stirideseta "rešitev" razstrelbe je ostala nerešena.

New York. — V torek je prišla iz Anglije preko dravnega departmента v Washington, da se nahaja v Londonu jetnik po imenu Ralph Thurber, ki "izpovedal", da je sodeloval pri razstrelbi bombe v Wall Streetu, tako na delo in doganala, da je v septembru 1920. Policija je bil Thurber za časa razstrelbe je bil v San Quentinu, Kalifornija. S tem je najnovejša "izpoved" zopet eksplodirala in eksplodirala bomba je ostala misterij. Je že stirideseti slučaj, da je policija "našla" krivca" ali pa je kdo sam oglasil, da "ve", da je kriv.

Bivši Čikašan pred sodiščem v Moskvi.

Moskva, 5. marca. — Včeraj je bila odprta sodna obravnava proti Aleksandru Krasnočokovu, nekdanjemu predsedniku vzhodnoevropske republike in bivšemu svetakemu uradniku Industrijske banke v Moskvi. Obtožnica mu očita, da je z različnimi transakcijami, ki jih je imel s svojim imenom, ponemiril 12.000 slatnih obveznic v omenjeni banki; dalje prikrival Rusko-ameriško industrijsko korporacijo (podjetje ameriško krojaške unije v zvezi s svetako vlado) za \$244.000. Proces vodi Krikenko, ki je vodil proces proti nadškofu Pjotru, dočim zagovarja obtožena advokat Komodov, ki je zagovarjal škarka Bučkaviča, kateri je bil razstreljen radi izdajških del.

Krasnočokov je živel v Chicagu od 1901 do 1917. Tu se je izdal za advokata in njegovo ime je bilo Tobsonson. Med čikaškimi je bil dobro poznan.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.
Preiskava v senatu je že odkrila, da je tudi Burns, šef zveznega detektivskega biroja, zapleten v oljni škandal.

Coolidge je odredil, da veleporota takoj dožene, kdo so podkupljeni kongresniki.

Glasillo wallstreetških bankirjev napoveduje novo ofenzivo proti organiziranim rudarjem.

Stirideseti "bombar" z Wall Streeta padel v vodo kot val prejšnji.

Inozemstvo.
Turški papež je hitro pobrisal v Švico.

Nova panika v Parizu valed padanja franka.

Belgijski socialisti so dali kralju ultimatum.

Bolgarska vlada dala aretirati 400 Macedoncev na ukaz Jugoslavije.

Delavska vlada v Angliji je znižala državne izdatke.

Bivši Čikašan pred sodiščem v Moskvi.

Potres na Kostariki.

Rudarska pogodba in Wall Street.

Glasillo bankirjev se veseli pogodbe, ker upa, da bodo neunijski distrikti poselili ves dobiček.

(Poročila Leland Olds, Fed. Press.)
"The Wall Street Journal", glasillo velikih bankirjev in spekulantov, napoveduje slabo dobo za neunijske premogovne okolice v prihodnjih treh letih kot rezultat triletne pogodbe, katero so podpisali rudarji in operatorji na centralnem konkurenčnem polju mehkega premoga. List piše, da letna produkcija neunijskega mehkega premoga znaša danes 312 milijonov ton, v prihodnje se pa se poveča na račun unijskega premoga, kajti operatorji v unijskih distriktih ne bodo mogli tekmovali z neunijskimi distrikti.

List dalje piše, da je 2393 premogovnikov izmed 5519 v deželi prenehalo obratovati 1. februarja in da je večina teh rogov v unijskih distriktih. Okrog 200.000 rudarjev je brez dela ali pa upošle pri polovičnem delovnem časom. "The Chicago Journal of Commerce" piše istočasno, da 50 odstotkov premogovnikov v centralnih distriktih, ki se obratujejo, bo zaprtih 1. aprila in okrog 100.000 rudarjev bo moralo trajno zapustiti premogovno industrijo.

Organizirani delavci bi morali dobro premočrtati načrte, ki sta jih omenjena organa organiziranega denarja odkrila javnosti. Glasillo Wall Streeta pravi odprto, da bodo neunijski operatorji, ki plačujejo nižjo mezdno, nalašč znižali cene premoga v svrhu, da odvrnejo kupce s trgov unijskega premoga. S tem nameravajo doseči, da bodo lastniki unijskih rogov opuščali obrat in iskali nove premogovnike v neunijskih distriktih. Rudarji, ki bodo hoteli obdržati svoj poklic, bodo morali slediti operatorjem v neunijske okolice, kjer je sicer nižja mezda, toda stalno delo, valed česar zaslužijo več kot pa tam, kjer so več dni v letu brez dela kakor na delu. Na ta način upajo baroni premoga oslabiliti in polagoma uničiti rudarsko organizacijo.

Največje polje neunijskega premoga se obeta operatorjem v Zapadni Virginiji in Kentuckiju. Organizacija mora torej napeti vse sile in organizirati rudarje na tem polju.

OBLAČILNI DELODAJALCI ZA ODPRAVO DELAVSKIH STRAŽ.

Chicago, Ill. — Oblačilni tovarnarji so vložili na višjem sodišču prošnjo za sodne prepoved delavskih straž v okrožju okoli S. Market in Adams stn.
Delavska stavka krojaške unije v čikaškem mestu se namreč še vedno nadaljuje, in tovarnarji so v hudih škripeljih, ker ne morejo dobiti zadostnega števila izdajalskih najetelev.

PREISKANJE KONGRESNE PODKUPNINE ODREJENO.

Predsednik Coolidge zahteva preiskanje obdolžbe, češ, da sta se dala podkupiti dva kongresnika.

K AKOLJI JE POZVANA TUDI POSLANSKA ZBORNICA, KI IMA PRAVIČO DO JAVNE OTOŽBE.

Washington, D. C. — Daugherty se je maščeval ter namignil, da sta se dala dva kongresnika podkupiti, ko je šlo za pomloščene raznih slošincev v zveznem zaporu. In vlada se sedaj pripravlja z vso naglico na korake, ki so potrebni za dognanje te obdolžbe.

Predsednik Coolidge je osebno odredil takojšnjo preiskavo ter naročil, naj bodo dokazi predloženi veleporoti za obtožnico.

Poslanec Garrett je predložil resolucijo v poslanski zbornici za javno obtožbo ali pa izgnanje do slej še neimenovanih poslancev, ki sta se dala podkupiti.

Odvetnik John W. Crim, ki je vodil v Chicagu porotno postopanje, se je vrnil semkaj, da se pomeni o tej zadevi s predsednikom Coolidgeom.

Crim ni na noben način hotel imenovati osumljenih poslancev rekoč, da bo to storil le tedaj, kadar mu bo to ukazano v resoluciji, sprejeti v poslanski zbornici.

Osebnih tajnik je izdal v imenu predsednika Coolidge naslednjo izjavo:

"Predsednik je takoj potem, ko je isvedel iz časnikarskih poročil, da sta zapletena v zadevo izredne čikaške veleporote tudi dva člana poslanske zbornice, naročil nadomestnemu justičnemu tajniku Seymourju, naj bodo storjeni namudoma koraki, ki so potrebni, da pride vlada celi stvari do dna."

Sedaj je najvažnejša reč vprašanje, kako postopati v taki zadevi. Bela hiša, pravosodni departament in kongres, vse te korporacije sedaj prav pridno iščejo po zakonikih, kakšne so postavne določbe za takšno postopanje.

Poslanec Garrett, ki vodi boj proti še neimenovanim poslanecema, je dejal, da bo poslanska zbornica neiziraje se na sodno akcijo izkušala izključiti oba člana, bržko bo ugotovljena njuna krivda.

Zakaj se prikrivajo javnosti imeni osumljenih poslancev, ni še znano. Ali lahko pa to vsakdo ugane, če le malo pomisli, da je vlada v rokah kapitalističnih interesov.

ČIŠČENJE MEHIKE.

Estrada prosi milosti za pristaše.

Mexico City, 5. marca. — Čiščenje južne Mehike gre h koncu. Huerta, Estrada in Sanchez, glavni voditelji revolte, so pripravljeno na beg čez mejo v Guatemala. General Estrada je danes naslovil apel na predsednika Obregona, naj bo vlada milostljiva z ujetimi vstaki. Zase ne prosi nobene milosti.

Mexico City, 4. marca. — Več generalov s 3000 vojakov, ki so sledili v armadi vstajške vođe Estrade, se je včeraj podalo federalcem.

Dubovnik ubil svojega brata.

Guadalajara, Mehika, 4. marca. — Francisco Arias Cortes, katoliški duhoven, je v tujakšnji cerkvi Brezmadežnega spočetja ustrelil svojega brata Salvadorja, ko ga je ta napadel v hipni blaznosti.

ČIKAŠKE VESTI.

V torek popoldne so bile v čikaški mestni zbornici živahne demonstracije proti Johnsonovi prisilniški predlogi, katere hoče znižati sedanja kvota naseljenecv zaveč ko polovico. Poljaki, Italijani in druge narodnosti so imela veliko število zastopnikov, toda Jugoslavlani so imeli samo enega. Br. Filip Godina je bil edini, ki je zastopal Jugoslavlane.

Delavska vlada znižala budget.

Angleški laboriti so zmanjšali državne izdatke za dvesto milijonov dolarjev v tem letu.

London, 5. marca. — Prvi budget (proračun) delavske vlade izkazuje dvesto milijonov dolarjev manj letnih izdatkov kot so jih imeli konservativci v prejšnjem letu.

Izdatki armade in mornarice so reducirani za \$41.750.000 vojaška oblast v Mezopotamiji dobi letos \$13.900.000 manj kot lani, apropiacije za vse kolonije so sploh nižje za \$32.250.000 in oddelek trgovine je dobil polovico manj. Ulster (severni del Irake), kateremu je Baldwinova vlada lani dala \$15.620.000, ne dobi letos niti centa. To znači, da bodo Ulsterci morali iskati svazo s Svobodno irako državo, ker sami se finančno ne morejo vzdrževati.

Ne kako rojen, nego kako je delal.

Chicago, Ill. — Spor med fundamentalisti in modernisti, ki je razburil vse cerkve širom te dežele, bi moral biti kar hitro poravnat, kakor meni duhoven dr. Harris Franklin Rall, ki je profesor sistematičnega bogoslovja na Garrettovem biblijskem zavodu v Evanstonu in ki je razpravljal o tem predmetu na zborovanju metodistovskih duhovnov v čikaškem templu.

Dr. Rall je dejal, da je velika sreča, ker ni bila metodistovska cerkev prizadeta valed tega "nerešnega spora". "Jaz nisem niti fundamentalist, niti modernist," je dejal. "Jaz priznavam dobro pri obeh strankah."

Dr. Rall je menil, da so bili fundamentalisti poštenji in iskrenji v svojih prizadevanjih, da bi ohranili vero v nadnaravne reči. Ali misli pa, da so v veliki zmoti glede tega, kaj pomeni in česar ne pomeni nadnaravnost. (Nadnaravnost je čisto navaden bluf, s katerim meče duhovščina nezavednim masam pesek v oči. Nadnaravnost je v časti samo pri starih ljudeh, ki verujejo v čarovništvo, ki verjamejo v duhovnoščeno v njegovi oprhneli latinščini, ki se daje plahtati duhovnim trditvam, češ, da je duhovščina nekaj nadnaravnega, češ, ker u me delati iz navadnega testa živa bitja itd. — O. ur.)

"Fundamentalisti zatrjujejo nekatere mehanične ideje in se izogibljajo etičnih," je rekel. "Ti ljudje postavljajo nauk o devičnem spočetju na višje mesto, kakor pa mu gre. Pavel ga ne omenja nikoder. Ni čudežno to, kako je bil Jezus rojen, nego to, kar je učil in delal." (Kakor je razvidno iz zgornjega poročila, je duhoven Rall precej hudo prijel fundamentaliste za ušesa. Ti ljudje, med katere je seve prištejati tudi vse menihe in druge altarne hlápce rimske cerkve, trde, da je vse do pičice res, kar je povedanega v takozvanem sv. pismu, čeprav je bilo že neštokrat dokazano, da so svetopisemske knjige stare in nove zaveze skozinazok lažnjive in ponekod naravnost bogokletne. Če pripisuje ta ali oni pisec sv. pisma neskončno popolnemu bitju, ki mu nadevajo cerkvenjaki ime bog, tako krvooločna dejanja, kakor so naprimer opisana v knjigah starega zakona, potem morajo reči vsi tisti, ki kolikaj mislijo z lastnimi možgani, da je bil tisti "bog" eno najnemiljennejših bitij na svetu. Dati po božjem navodilu pomoriti nad stirideset tisoč ljudi hkrati, je grozodejstvo, ki bi ga ne mogel ukazati niti najkrvooločnejši šlovek na svetu. — O. ur.)

SEDEM ČEVLJEV SNEGA.

Barcelona, Španija. — Konec zadnjega meseca je zbrila mrzla burja ter prinela s sabo snežne meteže, ki so obšli s svojimi ledenimi rokami skoro celo Španijo. Vse zveze so bile pretrgane. Skoro sedem čevljev debel sneg je zapadel v Catalini.

TURŠKI PAPEŽ JE POBEGNIL IZ CARIGRADA.

Kalifat uradno odpravljen; kalifovo bogastvo, ki se ceni na \$500.000.000, zaplenjeno. Turška republika se je ločila od vere.

NOVA TURČIJA TEMELJI NA USTAVI, NE VEČ NA VERI.

Carigrad, 5. marca. — Kalifat je bil včeraj odpravljen in kalif Abdul Medjid Effendi se je takoj odpeljal v Švico. Abdul je vzel s seboj dve ženi, drugih 500 je pa pustil v Carigradu.

Carigradski vali (policijski načelnik) je dobil nalogo iz Angore, da izvrši sklep skupščine. Vali je šel z oddelkom policije ob dveh zjutraj v kalifovo, prej sultanovo, palačo in ukazal kalifu, naj sede na svoj prestol. Nato je vali predložil odlok skupščine na prestolu sedečemu kalifu, nakar mu je ukazal, da stopi s prestola, vzame najpotrebnejše reči in hitro zapusti Carigrad in Turčijo.

Carigrad, 5. marca. — Turčija je danes prvič po trinajstih stoletjih brez verskega poglavarja. Narodna skupščina turške republike je izvršila najradikalnejši sklep, o katerem bi ne bili Turki niti ostali svet nikdar sanjal še pred nekaj leti: dala je breo prerokovemu namestniku na zemlji, kateri je pri mohamedaneh toliko kot rimski papež pri katoličanih. Turškega papeža, ki je bil obenem turški sultan in ki je nekoč igral največjo ulogo v islamskem svetu, ni več.

Kalif Abdul Medjid je bil zadet kakor od strele, ko je izvedel svoje vodenje ni mogel verjeti, da je kaj takega mogoče. Toda ni se upiral. Pokorno je izjavil, da se odkloni sklepu skupščine in zapusti Turčijo. Niš manj presenečen je bil kalifov dvor, ki šteje okrog tristo služabnikov in čes peto šestek, največ konkubin v haremu. Načelnik dvora ni tri dni okužil jedi in vse oboje je dva dni molilo. Kalif je zadnja dva dni prebil med svojimi ženami v haremu.

Kalifat je bil odpravljen iz dveh vzrokov. Mustafa Kemal paša, predsednik turške republike in moderni turški čenji, ki ima diktatorično oblast, hoče imeti novo Turčijo, katere mora sloneti na ustavnih načelih in ne več na temelju islamske vere. Temeljno pravo vseh državnih institucij v stari Turčiji je bilo versko pravo. Po tem pravu je imel musliman vse pravice, državljan druge ali nobene vere pa ni imel nobenih pravic. Kemal je pa spoznal, da to ne gre v demokratični republiko, zato se je odločil, da popolnoma loči državo od vere. Islam je zdaj privatna zadeva državljanov.

Drugi vzrok je, da se turška vlada na lepem polasti silnega bogastva bivših sultanov in kalifov, ki je bilo doslej nedotaknjeno, dokler je imel kalif prejšnjo oblast. Sklep skupščine se glasi, da vsi zakladi kalifata pripadejo republiko. Bogastvo se ceni na okrog 500 milijonov dolarjev in ta vsota bo zdaj precej pomagala turški vladi, ki ne more takoj dobiti večjega posojila v inozemstvu.

FRANCOSKI FRANK PADA, PADA.

V torek je padel na 24.80 za dolar. Panika v Parizu.

Pariz, 5. marca. — V francoskih finančnih in političnih krogih je panika radi neprestanega padanja franka. Včeraj je frank padel na 24.80 napram dolarju, kar je do zdaj najnižji rekord. Finančni minister Lasteyrrie je sinoči konferiral s vodilnimi finančniki.

Maročani še vedno klistijo Španco.

Madrid, 5. marca. — Rebeli v Maroku so izvršili uspešni napad na špansko komunikacijsko črto in ubili 26 špancev. Direktorij je odredil, da takoj odrine brigada pešcov v Maroko in mobilizacijo dveh drugih brigad.

Ultimat belgijskih socialistov.

Zahtevajo, da jim kralj povert vlado ali pa naj raspusti parlament.

Bruselj, Belgija, 5. marca. — Vladna kriza se nadaljuje. Včeraj so socialisti naslovili na kralja Alberta ultimatum, da jim mora dati mandat za sestavo vlade ali pa raspustiti parlament in raspisati takojšnje volitve. Vse kaže, da bo moral kralj ugoditi eni ali drugi zahtevi socialistov, ker voditelji klerikalne in liberalne strane odklanjajo mandat za organiziranje nove vlade.

Nemčija je na robu propada.

Minneapolis, Minn. — Dobro plačani ljudje na Nemškem so tako slabo oblečeni, da bi take obleke ne nosil American, kadar pospravlja svojo klet ali kuri svojo peč. Na Nemškem kade moški vse, le tobaka ne. Od navadne slame pa do krompirjevega perja. Otroci imajo tako slabotne noge, da ne morejo nositi obuvala.

Vse to je povedal Oton Klei, ki je bil pred kratkim v Nemčiji na obisku.

Možak je delavec v neki tukajšnji tiskarni. Videti je hotel, kakšne razmere je ustvarila vojna v Nemčiji, na lastne oči. Zato si je vzel po dvajsetih letih vestnaga dela prvič počitnice ter odrinil v Nemčijo. Pred kratkim se je vrnil v Minneapolis po malo več kakor petmesečnem dopustu. Klei je bil rojen v Nemčiji. Ali prvi pa, da ga nesarensko veselil, da je ameriški državljan.

Razmere na Nemškem so za otroka odstopne, kakor si pa to predstavljajo Americanje," je dejal Klei po svojem povratku v to mesto. "Teško si je misliti, kako slabe razmere so tamkaj, ne da bi jih šlovek videl na lastne oči."

Cene živlilom in oblačilu so v ameriških dolarjih dvakrat tolikšne kakor v Združenih državah, in skoro slednji je brez dela tamkaj."

Klei je obiskal Berlin, Magdeburg, Hanover, Leipzig, Hamburg in Halle. V teh mestih je bede najhujša. Stanovanjske razmere so jako slabe. Po tri ali štiri družine stanujejo v enem družinskem stanovanju. Novih hiš ne sidiijo. Se ne izplača. Kajti mesečna stanarina ene družine ne plača niti ene škaflije žgialice.

Dne 6. januarja so bile zaprte vse delavnice in tovarne. Dne 14. januarja so bili vsi strojniki odpušeni s dela. Ko sem odhajal, so še samo železnice obratovale," je dejal g. Klei.

Klei je posebno poudarjal, da je zlasti pomanjkanje živlil in oblačil zelo hudo. Nemške družine so posebno hvaležne, če dobe kako oblačilo, pa naj bo še tako stara in obnošana. Klei je vzel 250 funtov oblačil s sabo v Nemčijo.

Ko ugledajo nemški otroci jedila, jim stopijo oči skoro popolnoma iz jamic. Videti otroka na berlinski cesti, ki mu ni razjede no lice, je nekaj povsem nenavadnega in izrednega, je rekel g. Klei.

Če bi se Nemčija spravila na noge, bi lahko kmalu plašala svoje vojno odškodnino. Nemška vlada si prizadeva postaviti svoj dan na trdno podlago s tem, da izdaja zlate marke in bankovce, za katere stoji dobra s zlatom. Klei je dobil eno prvih zlatih mark novega izdaja. Če ostane sedanja vlada na krmilu, se bodo razmere kmalu izboljšale, meni g. Klei.

Kitajski general umoril 25 oseb.

Peking, 4. marca. — General Pang Min Čun je včeraj v hipni blaznosti ustrelil svojo ženo, priležnico, otroke in vse služne osebe, skupaj 25 oseb.

VERNE.
Chicago in okolica: V petek deloma jasno. Menjajoči se vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 38, najnižja 33. Bolnice izide ob 6.18, zaiše ob 5.45.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vrača.

Narodnina: Zdeljene države (raven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
 2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
 Organ of the Slovenic National Benefit Society.
 Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v obljepaju n. pr. (Marca 31-24) poleg vsakega imena na naslova pomeni da vam je s tem davcom potekla naročnina. Ponovite je pravčasno, da se vam ne ustavi list.

"VARČEVATI JE TREBA, VARČEVATI . . ."

S to frazo je pričela republikanska stranka zadnjo predsedniško kampanjo, h kateri je še dodala, da se moramo vrniti v normalne čase in znižati upravne stroške.

Ljudstvo je verjelo političnim frazerjem in republikanska stranka je prejela tako večino glasov, da njeni voditelji kar verjeti niso mogli, da je resnica. Minili sta dve leti in ta večina se je precej znižala in med voditelji je nastal strah, da se spremeni pri prihodnjih volitvah v manjšino. Šli so na delo.

Ali naenkrat se je razlilo olje in pričel se je širiti smrad korupcije, da si je ljudstvo pričelo tiščati nosove.

Senatorju Fallu so bile poverjene mornariške oljne rezerve, da jih čuva za slučaj vojne. Olje je važno kurivo in mornarica in letala brez olja in gazolina ne štejejo nič.

In glej ga zlomka, po poti ti pride zašpehan oljar, ki je izredno bogat, s precejšnjo torbo v roki, in javna ljudska lastnina je prešla v privatne roke.

Z varčevanjem torej ni bilo nič.

Mamice in dekleta so pletle in šivale v vojnem času. Pletle so nogavice, jopiče in čepice; šivale so spodnjo obleko. Pri tem delu so skušale prekositi druga drugo, kajti njih želja je bila, da ameriški vojaki in ranjenci ne smejo pogrešati ničesar.

Prišli so korupcijonisti in položili svoje roke na vladne dolarje in blago. Po trideset centov so prodajali pajamke in v enajst mesecih ni veteranski biro imel več pajamk za pohabljenе vojake, ki so bili še v bolnišnicah in v oskrbi Strica Sama. To je ena izmed postavk, ki govori, kako je šlo v kratkem 225 milijonov dolarjev vladnega denarja.

V Alaski so še velike rezerve premoga za ameriško mornarico. Tudi po teh rezervah je zaskominjalo nekatere gospode. Mislili so pač, kamor so šle nekoč lepe šume, kamor izgine olje iz mornaričnih rezerv, tje naj gre še premog na rezervah v Alaski. Na srečo za ameriško ljudstvo se ta želja ni izpolnila.

Katera fraza bo letos igrala vlogo v predsedniški volilni kampanji? Voditelji republikanske stranke o tem še molče, kajti olje je tako zamrdelo, da jih od tega smradu boli glava tako, da še ne morejo razmišljati o volilnih frazah, ki so pripravne za omamljenje volilcev.

Voditelji demokratične stranke so pa že izumili svojo frazo. Kakor so pred štirimi leti kričali matadorji republikanske stranke "nazaj, nazaj v normalne čase", tako bodo letos vpili generali demokratične stranke "nazaj, nazaj k poštenosti". Fraza bo zopet igrala vlogo in ne program.

Ampak ameriško ljudstvo se je v teš letih nekaj naučilo, ako se je hotelo naučiti.

Prepričalo se je lahko, da od vojnih profitarjev ni bil nihče kaznovan, ki so odirali ameriško ljudstvo in slabili njegovo obrambno moč. Videlo je lahko, kako so ljudje, katerim je bila javna lastnina izročena v varstvo, pomagali spraviti to javno lastnino v grabežljive in nikdar site privatne roke. Opazovalo je lahko, kako so se pogotovovali za take ljudi tisti, ki bi morali biti njih tožitelji. Predvsem se je pa prepričalo, da dokler bo verjelo frazam, ki jih izrabljajo profesionalni političarji v volilnih bojih za omamo ljudstva, da bo za ljudstvo postljano slabo in da bo ležalo na golih, trdih tleh.

Ljudstvo se je lahko o vsem tem prepričalo in iz tega tudi kaj naučilo.

Ali se je ljudstvo kaj naučilo? Odgovor na to vprašanje bo ljudstvo dalo na prvi terek v novembru.

Ako takrat ne bo zadovoljivega odgovora, bo doprišen dokaz, da bo treba še veliko agitacije in poduka, da bo ljudstvo znalo sklepati na podlagi dogodkov in dokazov in se ne bo dalo voditi od političnih voditeljev starih strank, ki so iznajdljivi mojstri volilnih fraz za omamljenje ljudstva.

Kadar fraze ne bodo več učinkovale in bodo odločali le dokazi, tedaj bo korupcije v javnem življenju in delavske mezdne sužnosti kmalu konec.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Cleveland, Ohio. — Čital sem poročilo zadrudne mlekarne v Minneapolisu, Minn., ki je bila ustanovljena leta 1921. V prvih 9 mesecih je imela prometa za \$800,000, skozi leto 1922 se je promet podvojil in v letu 1923 se pomnožil za \$3,100,000. V teku 33 mesecev obstaja je zadruga razpečala za \$5,500,000 mleka in mlečnih izdelkov.

Človek se šudi kolosalnemu uspehu, ki ga pokažejo te številke, in ga je napravila tako kratko obstoječa delavska zadruga. Številke pokažejo samo eno stran, kar je delavstvo zmogočno uresničiti v enem kamem mestu srednje velikosti in pri sami eni vrsti vsakdanjih potrebščin. Pri takem podjetju se gleda samo na najboljše vrste blago; zdrava in čista hrana je glavni namen zadrudništva, poleg tega ostane ves hasek zadrudničarjem in odjemalcem v obliki povečanja podjetja, nižjih cen in ako je prebitek, doleži članstvo, ako hoče, da se razdeli dividende med nje ali pa se razdelijo v razne sklade za slučaj potrebe: izobrazbo in druge koristne namene.

Ne omenjal bi te zadruga toliko, ker je tisočero kolosalnejših prikazni na zadrudničkem polju po kulturnem svetu. Da sem omenil, me je napotilo to, ker so Minneapolisčanje na mnogo spelov dopustili zmogljivega upravitelja klevelandski zadrudi mlekarne. On ima upanje, da v kratki dobi zna Cleveland trikrat prekositi Minneapolis. Z njim upamo tudi mi, da se uresniči stremeljenje, ki naj bo v izpodbudo k daljnim in obširnim podjetjem. Kako velikanskega pomena je zadrudništvo in kako kriči po njem potreba, naj nam pokažejo številke. V letu 1922 so ameriški farmarji prejeli za poljske pridelke sedem milijard 500 milijonov, za isto pa so plačali konzumentje (odjemalci za uporabo) 22 milijard 14 in pol milijonov. Farmarski pridelok so je torej podražili za 70 odstotkov med potjo od tistega, ki ga je pridelal, do tistega, ki ga je rabil. Ali je delavska para upravičena do razmišljanja? Kako naj se reši izžemanja? se vprašujemo. Ves denar v deželi prekoži trikrat na leto v obliki mezde, ako bi se vsi tisti, ki ga prejemo kot mezdo, zavedali in si uravnali prave smeri, bi se mezdno suženstvo kmalu rešilo izkoriščanja.

Za pomislek imam malo povestico zamorskega farmarja, ki je peljal voz tobaka v skladišče, da ga proda. Ko mu izroči papirje, na katere so napisali kakovost blaga, teže, ceno in stroške s tehtanjem, uskladiščenjem, posredovanjem in potrdilom, le o denarju, ki ga ima prijeti, nič. Zamorec se je čudil in vprašal pisarja, kje je denar. Pisar mu je pregledal listine in pronašel, da je zamorec ostal še dolžan skladišču toliko kot je vredna kokoš. Naročil mu je, ako bo kdaj hodil mimo, naj prinese kokoš in bo vse izravnano. Kmalu potem se je zamorec zopet zgledal v skladiščni pisarni s kokošjo pod pazduho. Pisar mu je začudil, češ, da bi ena kokoš zadostovala, a zamorec se odreže: "Mastah, pripeljal sem še voz tobaka."

Če je psihologija zamorca taka, ker so bili njegovi starši še telečni sužnji, koliko smo jih pa že bele prekosili! Najprimernejši odgovor je: Toliko, da se da iz nas še več izprati kakor iz črncev. Vendar nismo vsi tako dobrušni kot zamorec; delavske gibanje v raznih panogah spričuje, da je že veliko vzbujene zavesti.

Zadrudništvo je mogočen činitelj za preobrazbo družabnega reda. Opisovanje koristi naj za sedaj opusti, da se mi preveč ne razstegne, toliko le še omenim, da Slovenska delavska zadruga zveza ima sedaj že štiri prodajalne z grocerije in mesnice, tri v Clevelandu in eno v Lorainu. Da je zveza stabilna, ni dvoma. Letni proračun je pokazal, da po odbitku vseh obveznosti tudi na dolžnice znaša čisto premoženje 23 tisoč. Zveza lastuje poslopje, v katerem je glavna prodajalna. Na zadnji članski seji se je sklenilo, da se napravi tudi skladišče in se kolikor mogoče osredotoči nakupovanje in knjigovodstvo. Upati je, da bo ta zaključek prinašal dober uspeh. Dasiravno je prodajalna v Lorainu pričela poslovati šele v zadnjem decembru in ona na St. Clair in 61. cesti zadnjo spomlad, se je iztržilo okroglo za

140 tisoč dolarjev v zadnjem letu. Če upoštevamo to, da se v Clevelandu lahko računa na 30,000 delavskega življa, je sedajni promet malenkost. Polja je dosti, da se desetkrat pomnoži, pa tudi dvajsetkrat toliko bi bilo mogoče. Zadruga obstaja že nad deset let. Da jo je veter prinesel, o tem ni govora in tako se tudi ni bati, da bi jo odnesel. Pač smo se vsi zadrudničarji obljubili a pomnoženo voljo pridobivati novih članov in odjemalcev, dobro vedo, da čim več se iztrži, tem nižji so režijski stroški. In v tem večji množini zahakupuje, tem nižje so cene. Z množenjem delničarjev narašča podjetje. Slovenci v Clevelandu imamo že štiri narodne domove, katerih eden se imenuje Slovenski dom, a namerava se staviti še eden, ki se bo nazival Delav. dom. Gotovo so domovi potrebni, vendar je vredno razmišljati, ako bi se toliko volje in agitacije posvetilo zadrudništvu, kako ačajni uspehi bi iz tega izvirali. Lahko bi imeli tudi zadrudne domove.

V zapadno evropskih državah si je delavstvo najprvo zgradilo zadruga in ob zadrudništvu stavilo socialna središča. Slovenci tu v Ameriki smo pričeli a podporne organizacijami, nato s domovi in nedvomno je, da v bližnji bodočnosti se bo zadrudno gibanje razširilo med nami kakor podporno in se bo po prijaznem sodelovanju s časom osredotočilo. Slovenska narodna podporna jednota ima sedaj v projektu tiakarno in zavetišče. Zavetišče sveda mora biti na deželi in lahko je mogoče, da se ob okrožju razvije farmarska zadruga. V Prosveti se je nekaj razpravljalo, v kak položaj lahko pride blagajna S. N. P. J., ako bi skrahiral denar članov v evropskih državah, in čimprej se vložil denar S. N. P. J. v zemljišča, tem boljše za nas in za jednoto. Razprava o tem je nujna. Slovenci v Clevelandu, pričnite se bolj zanimati za zadrugo, postanite odjemalci in sojastniki. Saj bo to vam v lastno korist. Tisoč novih odjemalcev in delničarjev, kakšni uspehi bi se pokazali! Oni, ki živite v okolici, sledite vzornemu vzgledu Lorainčanov. — Zadrudničar.

Blaize, Ohio. — Črnosuknjiži in Velikokorbi so prodali Reko Italjanom, potem pa je šla deputacija lizat papežu opanke, in mirna Reka! Prav čudno se mi vidi, zakaj Pašič ni rajše napravil kupčije radi Reke z Madžari, ker Reka bolj pripada Orogom kot pa Lahom, ker Reka je bila tudi pred vojno bolj ogrskega značaja kot laškega. Vsaj uradno je bila ogrska. Pa kaj hočemo z Reko, ko je šla naša sveta gora Trsat z velikim številom opatov in redovnic, vseh svetih skozin-skozi. No, saj svetniki spadajo v sveto državo pod okrilje svetega Petra v Rimu, ki ima tudi ključne nebeških vrat. Hm, pa tudi sveti ata so v Rimu. Le čudno je, zakaj ni še Ljubljane ponudil. Saj bi moral vedeti, da so tudi v Ljubljani in okolici številna božja pota, in v Ljubljani sami je presvitli Bonaventura s svojim laškim imenom. Mogoče bi tudi oni sami rajše šli v Italijo kot v Belgrad, kjer itak še imajo pravoslavna očka. In opevani pevec d'Annunzio bi nedvomno sam rad napravil avanturo na Ljubljano, da bi debil poleg naslova grof Reški še grof Ljubljanski.

Kako zloben je svet! Vedno sem mislil, da se bom kmalu preselil na Mars, pa kakor sem videl, z Marsom ne bo nič. Predaleč je. Zdaj pa čitam, da bomo lahko sleteli na Venero, kamor bomo dospeli v 17 dneh. To ni nič, jas sem se vozil iz Trsta do New Yorka 25 dni. Torej bo na Venero toliko bližje, ker tja gori se vidi, do Trsta pa je tako daleč, da še na pol poti ne vidimo.

Pred par dnevi sem obiskal mestno bolnišnico v Martins Ferry, Ohio, kjer sem našel dva rojaka: Lovrence Bizjaka in Josipa Brezeca. Oba sta oženjena in ima eden družino na Fairpointu, Ohio, drugi pa v Maynardu, Ohio. Oba sta rojena v Studenju pri Postojni in bivata v naši bližini že mnogo let. Najboljša prijateljca sta si in na novega leta dan sta bila še na veselici pri razvitju zastave na Maynardu, kajti oba sta člana S. N. P. J. Prvemu je zlomilo nogo v premogokopu dne 27. januarja zvečer in šele drugi dan so ga odpeljali v bolnišnico ob devetih, a drugemu pa je zlomilo nogo na 28. januarja zjutraj. Tudi njega so peljali takoj v bolnišnico in ga položili ravno v tisto sobo kakor prvega.

"Kaj pa je s teboj, Lovre?" — "Ej, nič," se je moško odrezal,

"malo me je popraskalo po nogi, torej se lahko odreče." — "Tudi mene je tako," je odgovoril Jože. — Čez pol ure so oba preneli na mizo pod noč in žago. Oba hkratu sta zaspala in obo hkratu so operirali, potem pa ju odnesli nazaj na postelji, kjer se zdravita. Upam, da v kratkem popolnoma okrevela in se vrata k svojim dragim družinam.

Rojakom priporočam, da so bolj oprezni, kadar pride agent ali zastopnik k njim v hišo, da ne bo prepozno. Sleparjev je še dosti na svetu. Poznam več ljudi, ki so bili ogojufani, pa kakor vidim, je že imenovani in v listu slikani Anton Ujčič vse prekosil. On je doma iz Velikega Brda in se ga prav lahko pozna, ker ima črna-kaat obraz, velik, nekoliko razbit nos ter je srednje postave. Jako rad se hvali z doživljaji iz vojske in tudi več jezikov govori. Prekrsti se večkrat, tako je tudi moje ime že rabil. On ima dva brata v Barbertonu, Ohio, ki mu pa nista prav nič podobna ne v dejanjih kakor tudi nista odgovorna zanj. To sta John in Joe Ujčič, ki sta tudi člana društva "Triglav", št. 48 S. N. P. J. John je tudi predsednik samostojnega društva "Domovina" in oskrbnik S. D. D. Sploh obo brata sta uljudna in spoštovana pri Barbertončanih.

Posprav zavednim čitateljem Prosvete! — Anton M. Bradley, potovalni zastopnik.

Morgantown, W. Va. — Šipe v oknih se tresejo od pokanja granat po časopisju. Na mernike in mernike je jamranja, kanzanja pesti kapitalistom in pridušanja nad delavskimi voditelji. Lov je za vervečami po drevju, pa še v zimskem času, ko je še vse ledeno. — Ta je prazna . . .

Jaz bi dejal, da je vsakega škroknutnega gobezdača, ki pod lažnjivo šifro kot "delavski zaščitnik" farba uboge nevedne Janeze, da ga postavijo na stolček voditelja, je treba prej kot se ga postavi v tron, namakati v slani vodi in kisu s primešano čebulo, kot jazbecu, da izgine dah izdajstva in pošeljenja po dolarčkih. In še ne bo kaj prida župa.

Zakaj se tako slabo godi? Ker nad maso revnega delavstva še debela megla leži. Pri nas ni nič kaj prida na delavskem krožniku; vse skupaj se mi zdi kot smešna godlja. Kar se tiče vrislička "Slovenski rožmarin" v Star Cityju, W. Va., ki raste na debelu S. N. P. J., se lepo razvija; novi popki, ki se razpuščajo v evet, poganjajo mesec za mesecem. Le tu pa tam poškoduje nevihta cvet v nemilost nam in jednoti.

Ravno v tem času smo se morali obrniti s prošnjami (ker mi čas ne dopušča, jih je adresiral zapisanikar pod mojim imenom) na vsa brataka društva, če ne bodo predačeval v finančnih zadregah za kak majhen dar našemu prizadetemu bratu.

V slovenakem krogu ni posebnih novic. O vremenju se ne izplača poročati, ker je tu le malo slovenskih farmarjev. Drugi pa gledamo le bolj na uro. Kaj vreme, ure so nekam bolj dolge za tistega, ki je bil drugje kratkim navajen. Kolikor nas je tu "slovenskih Kranjcev", smo po večini sami fatarji, kateri neumišljeno premetavamo one drobne in debele črnice, ki jih z navdušenjem pričakujete tam v čikaškem mestu, v New Yorku in drugod, zdaj, ko vam mrzla burja silil gorečo ljubezen do temnočrne zamorke v kotu. — J. Planinc.

SENATNI PROGRESIVCI PROTI ŽELEZNICAM.

Washington, D. C. — Odelek za meddržavno trgovino je pripravil senatu preiskavo obdolžb, da so železnice izdale ogromne vste za propagando. Priporočilo je bil prvi akt, ki ga je zapečela demokrata-vstaška koalicijska, odkar je smagala z izvolitvijo senatorja Edsona D. Smitha za odsekovega načelnika.

VERSKI NAPAD NA JAVNE ŠOLE ODBIT.

Sacramento, Calif. — (Fed. Press.) — Generalni državni pravdnik Webb je odbil naskok verskih organizacij na javne šole. Voditelji cerkva so hoteli, da bi se javne šole v Kaliforniji zaprle eno uro prej dvakrat v tednu z namenom, da se otroci udeležijo verskega pouka. Webb je izjavil, da bi bil tak sklep krivičen za stariše, ki ne marajo verskega pouka za svoje otroke.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Mlada irtev pojavnih razse pred tremi leti je spodil Životič iz Malega Polarevca sebe svojo ženo Jelico in hčerko Zorko. Odšli sta k sornikom in ostali tam akoraj tri leta. Nekega dne pa so bratje htevali, naj se Zorka vrne k tu, ki je medtem živel z neko gosensko. O sprejemu hčerke hotel ničesar slišati. Tedaj sta obe napotili k očetovemu domu, ki je služil pri bogatem Sekuliću v Popovici. Tam jim sestavil tožbo proti očetu in obenem izjavil pripravljeno sprejeti 12letno Zorko v oči. Ta svoj korak pa je Sekuliću plačal. Nekega dne je naredil od Zorkinega očeta to radi oskrnjena mladega dekleta. Razprava se je vrnila te pred sodiščem v Beogradu. Zasklanjju je Zorka izpovedala da je spala v jaslih v hlevu. Nekega dne, ko je ded odgnal nogo na pašo, je prišel k njej Sekuliću, jo zbudil in jo kljub nje mu klicanju na pomoč oskrnjeno Zbežala je k materi, ki jo je k njo nato zopet privedla nazaj. Kuliću jo je sprejel in se kazalo prijamega. Kakor prej, je odslej spala v jaslih, v več strahu, da se ji zopet pripeti neprijetnega. To se je tudi dilo. Zopet je prišel k nje godar in jo zlorabil. V strahu je zžala k nekemu železničarju in stala pri njem. Toda usoda je tešla, da se je enkrat sezla z srečnim Sekulićem in sicer neko se je vračala z mlekom k njemu redniku. Tedaj je namerčala Sekuliću, sedečega ob sti, ki jo je takoj poklical k sebi. Nič hudega sluteč, se mu je zvala. Ponudil ji je nekaj slane in jo nato pritisnil k sebi. Ni mogla ubraniti. Tako je izpovedi dekletoe, izpovedi prič pa se strinjajo. Neka, priča je izpovedala, da je bilo dekletoe pri njo uslužbeno tri dni, nakar je zbežala, ker jo je posvaril radi nje ga obnašanja napram Rusom. leg tega je Sekuliću predložil spričevalo beogradskega mesta fizika, ki priča, da je dekletoe no bolno in spričevalo, da ni nikdar bolehal na slinili boli. Kakor izgleda, je Zorka irtev moralnih pohujšljivcev, ki so rabljali dekle in hoteli končno propastiti 52letnega uglednega moža. Njena tragika pa je pr la onega dne, ko jo je oče za dil iz očetove hiše in jo s tem pustil lastni usodi. Tudi ta peca, ki sicer še ni končan, po o veliki moralni propalosti dan nje družbe.

Smrtno ponesrečen voznik. Hpec Karl Pušnik v Delniški pvarni v Laškem, 28 let star, je zil iz Laškega v Zalec voz stroptin in nekaj zabojev piva. bližini Celja je na nepojavn način padel pod voz, tako da je šlo kolo čez život. Strlo mu prani koš in mož je umrl ž nvožnjo v bolnico. Ponesrečen pušča ženo in nepreskrbljen otroka.

Razne nesreče in nesgode. Jeran Franc, hlasec pri Fran Kotniku na Viču je vozil s konj težke hlude. Nesreča je teta, da je padel pod kolesa ve Teško poškodovanega so pripeli v ljubljansko bolnico. — F. Vekoslav, premikač južne želece v Trbovljah si je pri delu mil levo roko. — Tisel Stankov, kočarja v Račeli pri Turjaku skakal po kupu naloženih hlood Ker naenkrat se mu je eden iz hloodov zvalil na levo nogo in jo popolnoma zmečkal.

Posurovelost. — Štefan Klemen ml. po domšče Mihlave iz Slovenje vasi pri Ptujju je bil pri enem sodišču v Mariboru obsojen na 8 mesecev težke ječe, in zato, ker je davil svojo sestro vrpel očeta ob tla, pri drugem je bil pa iskal kram in grozil s kem in sestri, da jih bo ubil. Štefan Klemen se je pri sodnjaji vse mogoče načine izgovarjal, ga pa sveda ni obvarovalo pr obsojdo.

Smrtna nesreča v godu. — Tija Dežman, posestnik od Sv. tija moža pri Ljubnem, je spravila po takozvani "lojtri" hlooda k ba. Karih 50 korakov od svojega hleva ga je udarila platanova tako močno na desno snoco, da obležal na mestu mrtev. Posledenec zapuščila vdova in 7 otrok starosti od 13 do 26 let. Po nekajci so ga pokopali na pokopališču v Razvalih pri Ljubnem.

Tajnik pri obč. uradu v Dolenji vasi pri Kočevju je ponesrečil občinske blagajne ekzor 12. Din in je neznan kam pobegnil.

Delavske novice.

(Federated Press.)

Stavka soferjev v Duluthu. Duluth, Minn. — Soferji vseh kompanij v Duluthu so začeli stavko.

Delavska zveza podpira stavkarice. Chicago. — Čikaška delavska zveza (krajevna federacija vseh delavskih organizacij) je v nedeljo sklenila krojaške delavke, ki so se stavile zaradi nezadovoljstva s plačili. Zveza je tudi sklenila, da se v službi privatnih detektivov pogledati na prste državnemu sodniku Croweju, čigar detektivski navdušenje pretepa stavkarice delavke in škrtice pretepače, ki so v službi privatnih detektivov agentur. Aretacije stavkarice so na dnevem redu. V ponedeljek je bilo zopet 18 aretiranih, katerih imena niso bila objavljena, ker so bili v položaju poročila.

Stavkarje obsojenih. Boston, Mass. — Sodnik W. ... je obsodil 180 čevljarstvenih delavcev na zaporno in denarno kazno radi piketiranja tovaren za stavke v zadnjem juliju. Piketiranje (stavkovne straže) v tem mestu je nepostavno. Delavci so bili obsojeni na 10 dni do meseca zapora in na globo v višini \$3500. Odvetniki obsojenec so vložili priliziv na višje sodišče.

Položaj v industrijah. Washington, D. C. — Poročilo ameriškega departamenta za delo za januar dokazuje, da so v splošnem padle povprečne plače za štiri odstotke in število zaposlenih delavcev je naraslo. Zaradi padca plač je bilo 7849 tovarniških podjetij v šestnajstih glavnih industrijah dežele.

Novi odbor I. W. W. Chicago. — Unija "Industrijski delavci sveta" (I. W. W.) ima novi odbor, ki je bil ravnokar imenovan z referendumom. Novi tajnik je Tom Doyle, farmarski delavec, ki je bil dolgo časa v Kaliforniji. Pomožni tajnik je James Thompson, farmarski delavec, ki je bil za časa vojne v zaporu radi agitacije proti vojni. Joe Fisher, tuji farmarski delavec, je glavni organizator. Doyle pravi, da so letošnje plače zelo ugodne za I. W. W.

Rudarji v Novi Škotski. Glace Bay. — 12.000 rudarjev, zaposlenih v premogovnikih Novе Škotske, ki so lastnina British Empire Steel kompanije, razpravljajo o novem mezdnem boju, dasi da mesec dni, odkar so podpisali sedanjo pogodbo. Rudarji so zadovoljni z novo pogodbo, ki je veljavna do 15. januarja 1925.

Delavska konvencija v Illinoisu preložena. Springfield, Ill. — Rudarska konvencija v 12. distriktu, ki je bila sklicana na 4. marca, je odložena do 13. maja t. l.

Stavka stavbniških delavcev v St. Louisu. St. Louis. — Prva stavka v zvezi s splošnim gibanjem za minimalno mezdo \$1.50 na uro v stavbniški stroki v St. Louisu je že v teku. Okrog sto azbestnih delavcev in inzulatorjev je zastavkalo, kar jim delodajalec odkrli za \$1.50 mezde na uro, delodajalec so pa že v stiski, ker ne morejo dobiti izurjenih nezastavkih delavcev za delo te vrste.

Delavski odbornik je načelnik veleporote. St. Louis. — E. J. Manion, odbornik unije železniških telegrafistov in predsednik tukajšnje unije železniških unij, je načelnik veleporote, katere preiskupodkupovanje priči in splošno preprobo na sodiščih v St. Louisu.

Proti stavkaricam. Chicago. — Lastniki krojaških delavnic so 4. t. m. dobili sodnijski prepoved proti stavkujočim krojaškim delavkam v Chicagu. Aretacije pred delavnicami so prepovedane. Sodnik Dennis L. Sullivan — katerega so delavke navdušeno izvolili na demokratskem tiketu pri zadnjih volitvah — je svariil Čikaške delavske zveze, da se izdal prepoved.

Medtem se pa stavka širi. Pet delavcev v Evanstonu je zastavilo delo v torku.

Humorja. — "Gospodine, Vi imate krasno nočico. Prosim, da prosim vašega oči na zanj.

Nov izrodek verske navihanosti.

Veliki duhoven tega kulta je dal svojim ovčicam in ovnom sirovo korenje in spinazo na mizo. — "Verniki" obojega spola so mu za to dajali ves svoj zaslužek. — Je poljubljal mlada dekleta ter jih mazal z oljem po hrbtu.

Chicago, Ill. — "Kristovo bratovščino" je zadnji tork obsejal hudič v obliki sodne obravnave. Njeni člani pa niso vedeli, če gre do po poti, ki drži v nebesa ali v pogubljenje.

Bratovščino je ustanovil Adam Thomasson v svojem templu v drugem nadstropju stanovanjske hiše na 601 N. Clark street.

Adam se je izdajal za odrešenika in izveličarja šlovskega rodu. Njegova platforma je bila naslednja: Nobenega spola, nobenega denarja, nobenega mesa. Okoli sebe je zbral pol duzeta žensk in ravno toliko moških ter jih utrjeval v svoji veri ter uril v stradanju. Pokljal jih je lepo na delo. A vsi so mu morali oddajati ves zaslužek.

Na sodišču je bilo slišati tudi pritožbe, da se ni vedno tako obnašal, kakor se spodobi njegovega "zvishenemu" poklicu. Dekle Frances Mueller je bila privedena pred sodnika Bernarda P. Baraso.

"Pridobil me je za svojo 'bratovščino' pred enim mesecem," je pripovedovala punca. "Poljubljal me je na delo ter jemal od mene zaslužek. Potem pa je prišel v mojo spalnico ter jel siliti vame, čeprav pravi njegova vera, da ne sme biti nobenih ljubavnih odnosajev med moškimi in ženskami."

"Ona je hudič," je rekel Adam odvetniku. "Bog jo je hotel rešiti s tem, da jo je poslal k meni, ali punca ne mara biti rešena in izveličana. No, hudič jo imajo v svojih krempljih."

In potem je prišlo pred ortaljem tega kulta do prepira, ki pa ni prišel pred sodišče. Neka ženska in neki fant sta neomajno verovala v Adama. Neki moški pa je prišel do izpovedanja, da je Adam navaden humbugar in navihaneec. In naslednje pričkanje se je vršilo v Adamovem templu.

"Adam je Krist," je zatrnil fant. "On ve vse." "Fantu mora nekaj manjkati v možganih," je dejal tisti moški. "Moralne napetosti, pa nič drugega, in pa še Adam povrhu."

"Mi smo eden za vse in vsi za enega," je pripomnila ženska. "Nobeden nima ničesar." "Nič razen Adama," je šepetaje ispregovoril moški. "On nas vse pošilja delat, a mi mu vsi izročamo svoj zaslužek. Kupil si je zemljišče v Floridi z našim denarjem, čeprav se dela, kakor bi ne posedoval ničesar. Trikrat na dan dobivamo sirovo korenje. In samo zato ima v svoji verski platformi: Nobenega mesa!"

"Tu ni nobenega spola med nami," je nadalje naredila ženska svoje opazko. "Ali jaz sem pa videl, kako je Adam drgnil dekle po hrbtu, ko je ležala v postelji, in ta ga je drgnila po njegovem," je spet povzel moški.

"To je maziljenje," ga je zavrnila ženska. "Mažemo se drug drugega z oljnim oljem, kar so to delali prvi kristjanje, kakor veste."

"Adam je glavni in rhovni mazak," je dejal moški. "On maže samo ženske, a te pa njega. Neko noč sem ga videl, kako je poljubljal in objemal neko dekle."

"Adam poljublja dekleta, kadar gre z doma," se je potegnila ženska za duhovna. "To so brezspolna poljubi našega izveličarja." "Smrti ni," je pripomnila neka druga ženska.

"Tako vam pravi Adam," je dejal moški. "Hram se s sirovim korenjem in z nekuhano spinazo, pa boš živel vekomaj. To je glavno pravilo Adamovega kulta. Večina njegovih ovac zasluži po \$6 na dan, in Adam dobi ves denar razen enega nika, ki ga izda za korenje."

Nenadoma se moški obrne k zasnikarskemu poročevalcu ter vzklizne hudo nevoljan: "Kako, vraga, more pameten človek verjeti v takšne budalosti, ki jih natterjuje Adam svojim ovčicam? Saj je vendar večji humbugar ta kult kakor pa oni v Hiši Davido-vi. Jaz sem zašel med Adamove čestilce in bogomolce, ker sem mislil, da je vse prav dobro in pošteno. Ali kar sem videl..."

"Spet govore hudiči," ga je prestrigla ženska v besedi. "Ob-

sedli so nas. Toda končno pa le zmagamo — Adam nas bo odrešil."

Čeprav se ni ugotovljeno, koga je obsedel hudič, ali Adama, ali njegove ovce, in dasi je sodnik Barasa vsled pomanjkanja dokazov izpustil Adama na svobodo, so kljub temu izjavili državni uradniki, da hočejo nemudoma dodobra preiskati to zadevo.

"Ker niste dejansko doslej še ničesar zalega storili gdnj. Mueller, vas topot še izpustim na svobodo. Ali pazite se in varujte!" ga je posvaril sodnik, preden ga je izpustil na svobodo.

Ta navihaneec je pod pretvezo verskega kulta izvajal denar neumnim ljudem, ki so si služili vsakdanji kruh, oziroma v tem slučaju, vsakdanje sirovo korenje in spinazo s trdim delom svojih rok. Mnogo je takih verskih navihanecev po svetu. Kar cele tolpe je teh črnih krokarjev.

Našemu znanemu in zloglasnemu kovrtarju mora biti hudo, zelo hudo, ko mu skoro vsak teden uhaja kak prefriganec v "vrt sv. Frančiška." Na vseh koncih in krajih se pojavljajo tekmeči, ki mu pridijo kupdijo a posmrtnimi nebesi, vicami in pekrom. Zato taka jeza. Zato toliko pisanja za cerkvene darove. Zato kovertice. Zato neprestano fentanjanje, psovanje in zmerjanje v cerkvi in izven nje. Župnišče mu je premajhno za vse kozle, ki so tako proklete neumni, da mu delajo zastoj in pomagajo uganjati humberg med našimi ljudmi. Ne vem sicer, če se med kutarji tudi dajo mazati ženskam z oljnim oljem po hrbtu. Ali toliko pa mi je vendar znano, da neki kutarji kaj radi božajo svoje ovce po možnjah. Kdor da več v našo bisago, ta bo laže priljezel po svoji smrti v sveta nebesa, kjer vlada večno veselje, pihajo ljudem ti gadje na dušo. Kdor pa da vse, kar zasluži, utegne kar gorak sfrčati po smrti v tisto večno nebeško veselje. Toda to pa le ni gotovo. Morada odfrč vaša duša iz vsega telesa še s kakim madežem. In vsa take duše pošlje nebeški gospodar v vice, kjer se malo presparijo, prekuhajo in opero. Zato je treba za vsakim človekom brati maše. Dajte za maše! Dajte, dajte, dajte! Vaši sodniki se vicajo na drugem svetu ter vas neznanako milo prosijo pomoči v obliki svetlih dolarjev, ki izginjajo v nenastito bisago verskega navihaneca. — Vsak cent, ki ga kdo da za cerkev, je kakor vržen na cesto. Namesto da ga daste cerkvi, ga podarite resničnemu revežu! Namesto v cerkev hodite na znanstvena predavanja! Namesto da verujete v posmrtno veselje, si ga poizkusite ustvariti na tem svetu! Pomagajte izboljšavati človeško družbo na ta ali oni način. Najbolje pa to vršite, če se postavite v bojne vrste, ki se bore za pravico in resnico. Stopite med čvrste čete tistih, ki se potegujejo iskreno in pošteno za odpravo revščine, bede in trpljenja, kar vsega je pač največ med delavstvom vsled sedanjega krivičnega gospodarskega in političnega sistema. In če to storite, pa vršite najbolje in najpametneje nalogo, ki jo ima vršiti vsak dober član človeške družbe.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Skladnost med kmečko-delavskimi skupinami, ki se snidejo dne 30. maja v St. Paulu, in konferenca za progresivno politično akcijo prerokujejo pristajati obeh elementov v glavnem mestu. Po njihovem mnenju se bo vršila konvencija kmečkodelavskih skupin in progresivnih elementov takoj potem, ko bodo republikanci imenovali svoje kandidate. Progresivni volilni listek bo nosil taka imena, da bo zmaga zagotovljena s spojenim progresivnim silam, pravijo tisti pristaji.

PROGRESIVCI IN KMEČKO-DELAVSKE SKUPINE.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Kljub administracijski opoziciji je zborniški odtsek za otoške zadeve glasoval v razmerju 11 proti 5 za poročanje skupne resolucije neodvisnosti filipinskega ljudstva v prid. Republikanci in demokrate so bili na obeh straneh tega vprašanja. Imenovan je bil pododsek, in do končne akcije pride, kakor pravijo, v desetih ali štirinajstih dneh. Ali nikakor pa ni gotovo, da pride resolucija zgodaj na dnevni red v poslanski zbornici.

ZBORNICA DOBI PREDLOGO ZA FILIPINSKO NEODVISNOST.

Washington, D. C. — Kljub administracijski opoziciji je zborniški odtsek za otoške zadeve glasoval v razmerju 11 proti 5 za poročanje skupne resolucije neodvisnosti filipinskega ljudstva v prid. Republikanci in demokrate so bili na obeh straneh tega vprašanja. Imenovan je bil pododsek, in do končne akcije pride, kakor pravijo, v desetih ali štirinajstih dneh. Ali nikakor pa ni gotovo, da pride resolucija zgodaj na dnevni red v poslanski zbornici.

400 MACEDONCEV ARETIRANIH NA UKRAJINSKEM.

Sofija, 5. marca. — Jugoslavija je zahtevala, da morajo biti aretirani vsi voditelji "makedonstvajskih", ki se nahajajo v Bolgariji. Takoj nato je bilo prijetih 400 macedoncev; aretacije se nadaljujejo. V sobranju (bolgarskem parlamentu) je vsled tega nastalo veliko razburjenje. Macedonski poslanci ljuto protestirajo. Minister za notranje stvari je odgovoril, da jemlje vsa odgovornost za aretacije nase.

NEWYORSKA ODŠKODNINSKA POSTAVA.

New York, N. Y. — (Feder. Press.) — Newyorško organizirano delavstvo bo poslalo svoje sile v boj za sprejetje predlog, po katerih bodi popravljena državna odškodninska postava. Zaslizavnanje se bo vršilo pred skupnim postavodajnim odsekom za industrije dne 11. marca v mestu Albany. Več kakor 1.000 delegatov, predstavljajočih petdeset strokovnih unij pojde na posebnem vlakcu v glavno mesto na tisto zaslihanje.

Sloviti zdravnik in izvedenec, med katerimi bosta dr. Alice Hamilton in dr. Frederick L. Hoffman, bodo povedali svoje mnenje o industrijskih boleznih. Predloženi amendamenti se ogrevajo za pošteno odškodnino delavcem, ki si nakopljejo industrijske bolezni, ko so na delu. Predloge, o katerih bodo razpravljali, je sestavil delavski zdravstveni urad.

PREDLOGA ZA DELAVSKE POČITNICE.

Praga, Čehoslovakijska. — (Feder. Press.) — Nova zakonska osnova, pravkar predložena čehoslovakiškemu parlamentu v tem mestu, določa, da mora biti dovoljen vsakemu delavcu letni odpočitek a plačo. Dolgot takšnih počitnic naj bo ugotovljena po tem, koliko časa je delavec uslužen v dotičnem podjetju.

Medtem razpravlja parlament še vedno o starostni in invalidni pokojninski zakonski osnovi, ki je že več let na rešetu v parlamentu. Kakor izgleda, zavlačujejo nekatere politične skupine sprejetje te postave, ker bi rade videli, da bi bila spravljena pod streho tik pred glavnimi volitvami, ki se vrše l. 1926. Z njo bi lovili političkarji delavske glasove.

COOLIDGE PROTI ZVIŠANJU POŠTNE PLAČ.

Washington, D. C. — (Feder. Press.) — Predsednik Coolidge se je izrekel proti mezdnemu povziku, ki ga zahtevajo poštni uslužbenci te dežele. Kakor se zdi, so ga k temu pregovorili njegovi Mellon in Daughertyji, saj pravi, da bi bilo privoljenje tega povzika v znesku po \$125.000.000 zelo "usoden učinek na deželo", če bi bilo udeleženo.

"Usodni učinek" se da prav lahko prevesti v "slab zglede za delavstvo v vseh drugih industrijah".

V AVSTRILJI ČEDALJE VEČ BREZPOSELNOSTI.

Dunaj, Avstrija. — Brezposelnost v Avstriji narašča. V dobi med novembrom, 1923, in januarjem, 1924, je znašalo število brezposelnih delavcev od 75.000 do 95.000. Vlada razlaga ta položaj s tem, da se sklicuje na zastanek v gradnji radi snega in mraza. V socialjalističnih krogih pripisujejo to naraščanje delavske brezposelnosti industrijski krizi, ki jo je opaziti širom osrednje Evrope.

Ameriško-angleška alkoholna pogodba.

London, 4. marca. — Danes je bila objavljena ameriško-britanska pogodba proti vitihotapljanju o poljnih pijač v Združene države. V pogodbi je priznan princip trimiljne meje teritorialnih voda in ameriške oblasti imajo pravico preiskati ladje pod angleško zastavo in zapleniti pijačo na njih eno uro plovlbe od brega. Angleške ladje smejo imeti pijačo v ameriških teritorialnih vodah, toda zapечатeno.

Ruski belogardisti se naseljujejo v Avstraliji.

Melbourne. — (Feder. Press.) — Kljub protestom delavske stranke in strokovnih unij je avstralska protidelavska vlada dovolila večjemu številu ruskih caristov, da so se naselili v Avstraliji. Caristi, ki so služili v Kolčakovi armadi, so prišli iz Kitajske.

400 MACEDONCEV ARETIRANIH NA UKRAJINSKEM.

Sofija, 5. marca. — Jugoslavija je zahtevala, da morajo biti aretirani vsi voditelji "makedonstvajskih", ki se nahajajo v Bolgariji. Takoj nato je bilo prijetih 400 macedoncev; aretacije se nadaljujejo. V sobranju (bolgarskem parlamentu) je vsled tega nastalo veliko razburjenje. Macedonski poslanci ljuto protestirajo. Minister za notranje stvari je odgovoril, da jemlje vsa odgovornost za aretacije nase.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Izb. 17. julija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2687-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:
UPRAVNI ODESEK:
Predsednik Vincent Calkins, podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 51, Johnstown, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik belotiskoga oddelka Blas Nevak, gl. blagajnik John Vegrich, vodnik glasila John Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODESEK:
John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenkhar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Elz, Miss., John Terrell, Box 52, Hendersonville, Pa., John Gerlach, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNISKI ODESEK:
OSREDNJE OKROJEJE: Blas Nevak, predsednik, 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROJEJE: Jacob Ambrosii, Box 286, Moon, Run, Pa.
ZAPADNO OKROJEJE: John Grody, 14821 Popper Ave., Cleveland, O., Anton Sular, Box 104, Groes, Kans., za jugozapad. Max Harg, Box 108, Buhl, Miss., za severozapad. Miles Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbori:
Frank Zeitz, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Semrah, 2817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združitveni odbor:
Predsednik: Frank Alot, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Owen, 3638 W. 26th St., Chicago, Ill.
Jos. Slak, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Av., Cleveland, O.

POŠTAR: — Korespondenca z gl. odborom, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:
VSA PISMA, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika se naslovi: Predsednik V. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE BOLNISKE POPORE SE NASLOVE: Bolniški tajništvo V. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vsebuje se naslovi: Tajništvo V. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo V. N. P. J., 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zeitzu, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je spodaj.
Vsi dopisi na gl. parotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.
Vsi dopisi na drugi spisi, nanašajo, oglaš., naročnina in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2687-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Povest starega rudarja.

(Piše Anton Rechar.)

(Dalje.)

S tovarišem tudi radi stanovanja nisva bila zadovoljna. Ponoči niso dale miru stenice, da sva kar ječala, ker sva bila navajena le snažnega stanovanja. Jedli pa tudi nismo drugega kakor grnjat in fižol, pa še tisto meso, ki ga nam je skuhal gospodinja, je bilo pri kosteh zeleno. Žena sicer ni bila kriva, kajti dobiti ni mogla kaj boljšega. Nekoč sem jo pri jedi zaprosil: "Mati, ali bi nam mogli večasih postaviti na mizo kake solate, ki smo jo navajeni v naši naselbini." Gospodinja je bila postrežljiva, kar se je pokazalo že drugi dan. S tovarišem sva se že med delom v rovu spomnila na solato, da bomo imeli ta večer boljše večerjo.

Prišli smo z dela domov in posedo se nas je devet mož okoli mize, a po tleh je čepelo nekaj malokoy. Med drugim jedlom nam je žena postavila na mizo skledico solate, ki pa bi jo bila dva človeka lahko sama poteda. Vsak dvakrat smo zabodli, pa ni bilo ničesar več, otroci so le poželjivo pogledovali s poda gori na mizo. Žena je videla, kako hitro je izginila solata, pa je pripomnila: "Moje, po to solato sem moral tri četrt ure daleč gori k nekemu farmarju in zanj sem plačala 75 centov."

"Solate pa ne želimo več, mati," sem rekel dobri ženi. "Škoda je, da ste se naselili v tako puste kraje. Če bi vi prišli v našo slovensko naselbino, bi vam v zagrabi moja žena nabrala poln jerbasa solate, kolikor bi jo pač mogli nesti, zastoj."

Obrnila se je proti svojemu možu: "Vidiš, kako lepo se imajo Slovenci po svojih domovih, mi pa smo prisiljeni po umazanih kompanijskih blokkih rediti stentec. Delaj na to, da se spravimo od tukaj." (Naš stari boarding-boss Martin Slosar je ženo menda poslušal, ker danes je zadovoljen farmer blizu Gafe.)

Po večerji je bil kakor običajno nabit sodeček, pri čemur pa ni bilo nikakega vprašanja, na katero ime je nabit, ker priračunano je bilo vse to na plačilni dan. Parkrat sem bil v dotični družbi s sodečkom, a začel sem misliti na prihodnost, če bi mi slučajno pisala žena, da so tam pričeli z delom, da bi lahko šel nazaj na svoj ljubi dom. Stoj, nič več ne bom pil, sem si rekel, voda mora biti dobra, in naslednjega večera se nisem bil več v veselju družbi s sodečkom. Druga jutra so me vpraševali, zakaj nisem bil zdrav, pa sem se izgovarjal, da mi škoduje pivo, da moram preveč hoditi na stran. V resnici je bilo seveda vse kaj drugega. Ob nedeljah po južini so pil, jaz pa sem se zavil doli po železnici, kjer se je dobila sveža studenčica. Tam

Prebivalci dotičnega kraja so nam pripovedovali o strašnih dogodkih. Dne 19. maja tistega leta je bilo sklenjeno pri vseh lokalnih unijah, da se zberemo skupaj še istega dne in odkorakamo, kam pa nam niso povedali določno. Ob enajstih ponoči so pričeli prihajati neznan nam ljudje, ki so nam pripovedovali, da so predstraža. Namenjeni da so iti dalje, da spravijo s seboj vse rudarje iz Haffe, West Newtona, Smithona, Laromera in drugih naselij. Že po treh xjutraj so pričele prihajati trame premogarjev, ki so nas našle že pripravljene in smo takoj stopili v njih vrste ter odkorakali proti velikemu rudniku Pirapel.

(Dalje prihodnjič.)

NAENANILO IN ZAHVALA.

S tužnim sreem naznanjam sorodnikom, znaneem in prijateljem žalostno vest, da je za vedno zaplala moja preljubljena soproga, oziroma mati

ANNIE PLANINSKEK,
(rojena Mavrich.)

Umrla je dne 13. januarja, 1924 v najlepši ženski dobi, stara komaj 29 let in 6 mesecev. Pokojnica je bila rojena dne 26. julija, 1894 v Sloveniji. Pogreb se je vršil dne 20. januarja, 1924 na tukajšnje pokopališče v Bear Creek, Mont. Lepa hvala društvu "Zavedne Slovenke" št. 324, S. N. P. J. za lep darovani venci in za korporativno vdeležbo pri pogrebu. Pokojnica je bila članica in soustanoviteljica tega društva. Lepa hvala tudi tukajšnjemu moškemu društvu "Slovenski sinovi" št. 112, S. N. P. J., za krasni podarjeni venci, kakor tudi za vse druge usluge, katere mi je iskazalo članstvo za časa mojih žalostnih ur. Prav lepa hvala društvu št. 58, J. S. K. J. za lepi darovani venci, enako hvala tudi Slov. Dram. Klubu za darovani venci. Iskrena hvala vsem posameznikom, katerih pa je preogromno število, da bi jih posamezno imenoval vse, za lepe šopke svežih in suhih cvetic, s katerimi ste iskazali vaše prijateljstvo pokojnici. Še enkrat lepa hvala vsem skupaj in vsem posameznikom, za dano pomoč in tolažbo meni in mojih žalostnih urah. Tebi draga soproga in mama, pa želimo, počivaj mirno in lahko naj ti boe ameriška zemlja. Žalujoci ostali: Blaž Planinsček, soproga Frankie, Tony, Dave, Edward in Henry, sinovi. Annie Jr., hčerka. Jakob in Urška Mavrich, stariša. Frank, Jacob in Alojz, njeni bratje. Vsi v Bear Creek, Mont.

Ogenj v zgodovini človeške družbe.

Kadar brijejo v sedanjih zimskih dneh zunaj ledene sapa...

ledene sapa, kadar je sunaj mraz. Ogenj, ravno ogenj, ki so ga naši pradedi...

Ko tako premišljujemo o ognju in njegovem velikanskem pomenu...

šalega ne zgodi in da se od goretega drevesa širi prijetna toplota...

Druga domneva pravi, da je človeštvo dobilo ogenj iz ognjenikov. Laya je zaigala zgodovine ljudje...

Ravno to čuvanje ognja dokazuje, da je človeštvo imelo prej ogenj...

Ogenj je torej bil tisti element, ki je pripeljal človeštvo od divje polživalske stopnje...

Kaj dela otroški urad za matere in deteta?

(Jugoslav. oddelek F. L. I. S.)

Delovanje federalnega otroškega urada (U. S. Children's Bureau) sega prav v sree družine...

Iz pisem, ki jih urad dobiva od mnogih mater, je razvidno, kako mnoge izmed njih trpijo radi pomanjkanja večje oskrbe...

Federalna vlada, v sodelovanju s štrideseterico držav, sedaj skuša pomagati materam in detetom...

to ona državna oblast, ki se ukvarja z oskrbo otrok, sestavi načrt za uporabo nakazanega denarja...

Vse države rasun osmih so sprejele določbe tega zakona. Sprejele se niso sledeče države: Illinois, Louisiana, Kansas, Connecticut, Maine, Vermont, Massachusetts in Rhode Island.

Da si predstavljamo, kako ta zakon deluje, vzemimo, na primer državo New York, ki radi svojega večjega prebivalstva je vpravičena do največje federalne podpore...

1. Stalne zdravstvene postaje za matere in deteta, opremljene z zdravniki, bolničarkami, znanstvenimi aparati itd.

2. Potovnalni zdravniki in bolničarke, ki bodo na razpolago materam in detetom.

3. Dvajset izsurjenih zdravstvenih oskrbovalnic, ki naj posvečajo ves svoj čas materam, dojenčkom in mladim otrokom.

4. Nadziranje in podučevanje babic.

5. Proučevanje okolnosti v onih mestih in okrajih, kjer je mortaliteta mater in otrok posebno visoka...

6. Izobraževalno delovanje.

7. Nadziranje materinskih bolnišnic, detiščne in dnevnih detinskih oskrbovalnic.

Seveda druge države nimajo tako obširnega programa. Pri nekaterih državah gre dostikrat se le za prvi začetek takega delovanja...

Gospodinjeki kotiček

Spanje otroka. Urni telesni in duševni razvoj otroka v prvih letih utrija telo ter potrebuje zato otrok gotorajnega in mirnega spanja...

Nespretno in brez potrebne majhne otroke zibati in jih našati, da zaspe. Tudi ni treba bi morala vladati smrtna tihota...

Zelo škodljivo je jemati otroka k sebi v posteljo. Večkrat re matere to zato, da jim ni tako ponoči vstajati. Toda pomisliti treba, da niso tako redki slučajki...

Nekatere matere imajo navado, da dajejo majhnim otrokom vati razna uspavalna sredstva...

Otrok naj ima vsak svojo, volj veliko, čisto, ne premešno streljico. Ko so otroci nekoliko čiji, je pa dobro, da imajo svojo spalnico, ki mora biti sva do poleg spalnice staršev ali raslihi.

Da bodo otroci hoteli spat, mi, jih je treba že od malega vajati na to ter jih nikdar striti s parklji in bavbarji, ne prevadati jim na večer povesti bajk o strahovih in prikaznih jim pojasniti, da so to neumne v katere izobražen človek ne ruje.

Postovanje. Ne pestuj majhnega otroka, da se skrivi hrbtenica! Ne pestuj otroka vedno le na eni roki, da se nagne hrbtenica na eno stran.

Hvala Bogu! — Baroni "Troj oskrbnik, ki si ga imel tako poštenega..." (prestrašen): "Kaj pa je?" Baronica: "Mi je razodel ljubezen." — Baron: "Hvala Bogu! Sem mislil, da je pobegnil blagajno."

ITALJANSKE HARMONIE. Ni izdelane iz importirane ročne delne ITALJANSKE HARMONIE.

Milan Fabjančič: V PLAMENIH.

(Dalje.) "Kakšen konec? — Jaz se jim ne dam, jaz ne! Pogledaj, niso ga našli..." je razkazoval žepni nož in ga stikal v pesti.

"Pat! Puške: jih slišite?" Baraka je utihnula in prisluhnila: "Da, to so puške... Toda s kom se tepo?" "Z ženskami gotovo ne! S topovi ne, bi šli nad ženske..."

Ako imate kilo poskusite to brezplačno.

Denite na kakršnokoli kilo, stara ali nova — velika ali majhna — in pridite na pet prostora — nje tisočletih.

Pošljemo zastoj, da dokazemo to.

Kdokoli ima kilo, možni, tenka ali otrok, naj piše na W. S. Rice, 75 C. Main Street, Adams N. Y., po pošti poskušano zdravilo.

ZASTOJ ZA KILO. W. S. Rice, Inc., 75 C. Main St., Adams, N. Y.

ZA KUHANJE PIVA DOMA

Imamo v zalogi slad, kvas, sladkor in vse druge potrebščine. Pošljete in se pripravite, da je doma pri vas, kuhani vedno le na najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi štirje sodovi, steklene in raznih loncev, itd.

FRANK OGLAR, 8601 Superior Avenue, Cleveland, O.